

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ

KEİPA

ULUSLARARASI SEKRETERYA

Doc.: GA56/LC56/REC177/20/tr

177/2020* SAYILI TAVSİYE KARARI “Parlamentoların Salgınla Mücadeledeki Rollerini – Hukuki ve Siyasi Yönleri”

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), salgın olarak tanımlanan bulaşıcı hastalıkların insanlık ve güvenlik için varoluşsal bir tehdit oluşturduğunu vurgulamaktadır. COVID-19 (2019 yılı koronavirüs hastalığı) salgını, tüm dünya genelinde insanları, toplumları ve ekonomileri etkileyen, benzeri görülmemiş küresel boyutlarda sağlıkla ilgili bir acil durumdur. Böylesine yaygın salgınların yaşandığı dönemlerde, geniş anlamda küresel toplum - parlamentolar, hükümetler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve sağlık topluluğu – ilgili politikaların formüle edilmesi sürecinde hayati bir role sahiptir. Ulusal ve uluslararası düzeyde yetkili makamlar arasında sürekli koordinasyon ve işbirliği, salgının olumsuz sonuçlarının sorunsuz bir şekilde hafifletilmesinin sağlanabilmesi ve toparlanmanın güvenli ve adil bir biçimde şekillendirilebilmesinin ön koşuludur. Krizin üstesinden gelinebilmesi, toplumun tüm kesimlerinin, hükümetin tüm bileşenlerinin ve dünyanın tamamının dayanışma ve işbirliği temelinde birlikte hareket etmesini içeren bir yaklaşımın benimsenmesine bağlıdır.

2. KEİPA, sağlıkla ilgili olarak aldığı “Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) Üye Devletleri Arasında Kamu Sağlığı Alanında İşbirliğine ilişkin 44/2000 sayılı ve “KEİ Üye Devletlerinde Sürdürülebilir Sağlık Sistemlerinin Sağlanmasında Parlamentoların Rolü” başlıklı 157/2017 Sayılı Tavsiye Kararlarını hatırlatmakta ve bu Tavsiye Kararlarında belirtilen taahhütlerini yinelemektedir.

3. KEİPA, demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün koruyucuları olarak parlamentoların, prosedürlerini ve süreçlerini kurumların kriz anında işlevlerini devam ettirebilmelerini sağlayacak şekilde ayarlayarak, salgınla mücadelede önemli bir rol oynadıklarının altını

* 24 Kasım 2020 tarihli Genel Kurul müzakereleri (bkz. Doc.: GA56/LC56/REP/20, Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu'nun 8 Ekim 2020 tarihinde video konferans sistemiyle müzakere edilen “Parlamentoların Salgınla Mücadeledeki Rollerini – Hukuki ve Siyasi Yönleri” başlıklı Raporu; Raportör: Sn. Pavel Hristov – Bulgaristan)

24 Kasım 2020 tarihinde gerçekleştirilecek olan Genel Kurulun Elli Altıncı Oturumunda Asamble tarafından onaylanan Metin.

çizmektedir. Bu bağlamda parlamentolar, yeni normale başarılı bir şekilde uyum sağlamakta, olağanüstü koşullarda çalışmakta, salgına yönelik önlemlerin yeterli ölçüde ve demokratik standartlara uygun olarak alınmasını ve uygulanmasını sağlamaktadırlar. Parlamentolar, COVID-19 salgınının olumsuz sonuçlarıyla yüzleşilebilmesi ve ekonomilerin ve toplumların eski haline dönebilmesi için yeterli siyasi desteğin sağlanmasında son derece önemli rol oynamaktadırlar.

4. KEİPA, KEİ Üye Devletlerinin Parlamentoları'nın salgına yanıt olarak olağanüstü hal kanunlarını başarıyla yasalaştırdığına ve hükümetlerin kamu kaynaklarının yönetimi, ilgili politikaların formüle edilmesi ve uygulanması, fonların uygun ve zamanlı bir şekilde tahsis edilmesi, ek bütçelerin onaylanması veya bütçenin yeniden önceliklendirilmesi ile ilgili olarak aldıkları kararları etkin bir şekilde denetlediğine dikkat çekmektedir. KEİ Üye Devletlerinin Parlamentoları ek olarak, acil durum önlemleri uygulamakta, ekonomik yardım fonlarını yeterli ölçüde tahsis etmekte ve güvenlik ve istikrarı korumaktadırlar. KEİPA, ekonomik toparlanma çalışmalarında ulusal parlamentoların çabalarını takdir etmektedir ve salgınla mücadelede KEİ Üye Devletleri arasında daha fazla yardım ve koordinasyonu teşvik etmeye hazırdır.

5. KEİPA, KEİ Üye Devletlerinin Hükümetleri'nin vatandaşları ve ekonomileri üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmeyi amaçlayan benzeri görülmemiş çabalarını ve benimsedikleri önlemleri memnuniyetle karşılamaktadır. KEİ Üye Devletlerinin Hükümetleri, halkın acil geçim ihtiyaçlarını desteklemek adına acil durum paketlerini başarıyla uygulamaya koymuş ve politikalarını perakende, turizm, havayolları ve eğlence gibi en çok etkilenen sektörleri ele alacak şekilde yeniden düzenlemişlerdir. KEİ Üye Devletlerinin Hükümetleri, diğer taraftan krizin olumsuz etkilerinin yarattığı şoku hafifletmek adına büyük ölçekli ve yenilikçi destek programlarını hızla uygulayarak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeleri (KOBİ'ler), çalışanları ve işletmeleri sübvans etmiştir. İnsani yardım faaliyetleri ve en iyi uygulamaların paylaşılması yoluyla hükümetler arasında ikili ve çok taraflı işbirliği, COVID-19 ile ilgili olarak Karadeniz Bölgesinde yaşanmakta olan sorunların çözülmesine katkıda bulunmaktadır.

6. KEİPA, sağlık uzmanlarının ve kritik malzemelerin en çok ihtiyaç duyulan yerlerde konuşlandırılmasının ve politikaların odağının önleme, tespit etme, test etme, tedavi ve takip gibi kilit alanların teşkil etmesinin gerekliliğinin altını çizmektedir. Sağlam bilimsel ve güvenilir veri ve analizler, özellikle bir salgın sırasında her biri belirli bazı dezavantajlara sahip seçenekler arasından tercih yapılması bakımından ilgili politikaların formüle edilmesinde ve karar verme süreçlerinde kritik öneme sahiptir.

7. Asamble, yerel ve merkezi yönetimler arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesinin hayati önem taşıdığını ve bu koordinasyonun bilgi alışverişinde daha fazla düzene ve vakitliğe ve salgına karşı alınan önlemlere daha iyi riayet edilmesine katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır. Yerel yönetimler, yerel düzeyde ihtiyaçların zamanında tespit edilmesine etkili bir şekilde katkıda bulunmakta ve salgının yarattığı zorlukların üstesinden gelinmesine yönelik eylemlerini merkezi yönetimlerle koordineli şekilde yürütmektedirler.

8. KEİPA, bölgesel düzeyde KEİ Üye Devletlerinin Parlamentoları arasında yakın işbirliğinin ve başarılı uygulamaların, etkili önlemlerin ve yenilikçi yaklaşımların değişiminin son derece önemli olduğunu düşünmektedir. Ülkelerin test yöntemleri, klinik tedavi metotları, aşılarda ve tıbbi araştırma ve geliştirme konularındaki çabalarının katlanarak artırılması gerekmektedir. Salgına yönelik tedavilerin ve aşının hızlı ve güvenli bir şekilde geliştirilmesi, bu salgının sona erdirilebilmesi bakımından çok önemlidir. Bu bağlamda, KEİ Üye Devletleri eylemlerini

koordine etmeli ve tüm paydaşlar, bilim camiası ve ilaç endüstrileri arasındaki işbirliğini teşvik etmelidir.

9. KEİPA, Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) salgına küresel ölçekte yanıt verilmesinde, hayat kurtaran insani yardımların sürdürülmesinde ve genişletilmesinde, salgının sosyo-ekonomik etkilerine hızlı bir şekilde yanıt verilebilmesi için gerekli araçların tesis edilmesinde ve tüm cephelerde aksiyon alınabilmesi adına geniş bir politika gündeminin belirlenmesindeki katkısını ve oynadığı rolü memnuniyetle karşılamaktadır.

10. KEİPA, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) tarafından Sağlık Hizmetleri ve Eczacılık Çalışma Grubu çerçevesinde gösterilen çabaları takdir etmekte, KEİ Üye Devletlerinin Sağlık Hizmetlerinden Sorumlu Bakanları tarafından 29 Eylül 2014 tarihinde Atina'da kabul edilen üye devletlerdeki sağlık tehditlerine ilişkin koordineli eylemi ve sistematik bilgi paylaşımını teşvik eden KEİ Bölgesi dahilinde Sağlık Hizmetleri Alanında Acil Durumlara Hazırlık ve Müdahale Ağı (NET-EPR) Deklarasyonu'nu ve yanı sıra 28 Haziran 2016 tarihinde Moskova'da kabul edilen İlaçların Kaliteliliğinin, Etkililiğinin ve Güvenliğinin Güvence Altına Alınması Alanında İşbirliği Deklarasyonu'nu memnuniyetle karşılamaktadır. Asamble, KEİ Üye Devletleri arasında düzenli bir bilgi alışverişi sisteminin kurulması yoluyla sağlık hizmetleri alanında yeni ve etkili bir teşvik unsurunun sağlanmasını gerekli görmektedir.

11. Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, KEİPA, KEİ Üye Devletlerinin parlamento ve hükümetlerine aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır:

- i. COVID-19 enfeksiyonu dışındaki durumlar da dahil olmak üzere, bir insan hakkı olarak ayırım gözetmeksizin herkes için sağlık hizmetlerinin kullanılabilirliğinin, erişilebilirliğinin ve kaliteliliğinin sağlanmasına ve de yaşam hakkının tüm süreç boyunca korunmasına yönelik olarak gerekli *yasal desteğin sağlanması*;
- ii. COVID-19'e yönelik olarak müdahalelerde bulunulabilmesi için kaliteli, güvenli ve uygun fiyatlı tanı yöntemlerine, ilaçlara ve aşılarla ve de temel sağlık teknolojilerine ve ekipmanlarına zamanında erişim sağlanmasına yönelik olarak *yasal önlemlerin alınması*;
- iii. tıp uzmanlarının ve kritik tıbbi malzemelerin en çok ihtiyaç duyulan yerlerde konuşlandırılmasının ve önleme, tespit etme, test etme, tedavi ve takip gibi kilit alanlarda güçlü adımların atılmasının *sağlanması*;
- iv. insani yardım personeline ve COVID-19 salgınına müdahale eden tıbbi personele yardım sağlanması ve insani yardım personelinin ve COVID-19 salgınına müdahale eden tıbbi personelin ve de ulaşım araç ve ekipmanlarının güvenli ve engelsiz erişimlerinin *sağlanması*;
- v. salgının olumsuz etkilerini hafifletmek için teşvik paketlerinin ve diğer müdahalelerin insan merkezli olmasının ve geçim kaynaklarını kaybetmeleri bakımından salgından en fazla etkilenen grupların yeterince desteklenmelerinin *sağlanması*;
- vi. uygulanan politikaların, hayatların kurtarılmasına, hayati hizmetlerin erişilebilir kılınmasına, hanelerin borçlarını ödeyebilmelerinin sağlanmasına, işletmelerin mali bakımdan güçlü kılınmasına, tedarik zincirlerinin işler kılınmasına, kurumların güçlü

kılınmasına ve insan haklarının korunmasının ön planda tutulmasına odaklanarak, krizin yıkıcı sosyoekonomik ve insani yönlerini ele aldığı *doğrulanması*;

- vii. COVID-19'e yönelik müdahaleler kapsamında denetim (sürveyans) amacıyla kullanılan yeni teknolojilerin kullanıldığı yerlerde yeterli mahremiyet ve veri korumasının sağlanması dahil olmak üzere güvenlik önlemlerinin yürürlükte olduğundan *emin olunması*;
- viii. yüksek kaliteli ilaçların geliştirilmesi ve üretilmesi için ilaç üreticilerine ve bilimsel araştırmacılara ihtiyaç duydukları tam yasal desteğin *sağlanması* ve böylece sağlık hizmetleri sistemlerinin kalite seviyesinin iyileştirilmesi;
- ix. sağlık tehditleri ve salgınlar hakkında düzenli ve sistematik bilgi alışverişinin mümkün kılınması amacı doğrultusunda KEİ Üye Devletlerinin ilgili ulusal makamlarının eylemlerini koordine etmelerinin *teşvik edilmesi*;
- x. deneyimlerin ve en iyi uygulamaların değişimi *çabalarının katlanarak artırılması* ve test yöntemleri, klinik tedaviler, aşılar ve tıbbi araştırma ve geliştirme konularında uluslararası işbirliğinin artırılması;
- xi. Üye Devletlerde görülen son derece tehlikeli hastalıklar da dahil olmak üzere biyolojik etkenlerden kaynaklanan bölgesel ve sınır ötesi acil durumlarda bilgi alışverişine yönelik prosedürlerin ve mekanizmaların *tanımlanması*;
- xii. salgının kontrol altına alınması, hafifletilmesi ve üstesinden gelinmesine yönelik olarak, bilgilerin ve bilimsel verilerin teatisi ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından tavsiye edilen ilgili yönetmeliklerin uygulanması da dahil olmak üzere ilgili alanlarda uluslararası işbirliğinin yoğunlaştırılması için *çağrıda bulunulması*;
- xiii. Üye Devletler ve KEİ'nin İlgili Organları tarafından başlatılan ve sağlık hizmetleri ve salgınlarla mücadele konularına hasredilmiş seminerlerin organize edilmesi sürecine dahil olunması suretiyle pratik işbirliğinin *geliştirilmesi*;
- xiv. ilgi gösteren KEİ Üye Devletleri arasında sağlık tehditleri hakkında gerçek zamanlı olarak bilgi alışverişinin sağlanması amacıyla "KEİ Bölgesi dahilinde Sağlık Hizmetleri Alanında Acil Durumlara Hazırlık ve Müdahale Ağı (NET-EPR)"nın *kurulmasının desteklenmesi*;
- xv. 2012 yılında kabul edilen "KEİ Ekonomik Gündemi: Gelişmiş KEİ Ortaklığına Doğru" belgesi kapsamında özellikle "Sağlık Hizmetleri ve Eczacılık" başlıklı 7. Hedef olmak üzere, sağlık hizmetleri sektörü ile ilgili olarak belirlenmiş olan stratejik hedeflere verilen *desteğin yeniden teyit edilmesi*; ve
- xvi. KEİ Sağlık ve Eczacılık Çalışma Grubu ile işbirliğinin *yoğunlaştırılması*.

12. Asamble, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi'ni işbu Tavsiye Kararını dikkate almaya davet etmektedir.